



ปีนี้มีเหตุการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประเทศย่อย ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีจำนวนสมาชิก 10 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม เมียนมา ลาว และกัมพูชา

โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือและเปิดเสรีในด้านต่าง ๆ ภายในกลุ่มประเทศสมาชิกโดยพัฒนาให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้า-ออกระหว่างประเทศสมาชิกมากขึ้น โดยในกรอบของอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2 ประเภท คือ การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาและการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีซึ่งเกี่ยวข้องกับแรงงานไทยโดยตรง ทั้งนี้ จะส่งผลต่อแรงงานไทยเช่นไร

การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในอาเซียน (Free flow of skilled labour) เป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ได้รับการรับรองคุณสมบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก หรือ MRA (Mutual Recognition Arrangement) ซึ่งเป็นความตกลงที่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับร่วมกัน ใน 3 เรื่อง คือ คุณสมบัติแรงงานฝีมือ ประวัติการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในขณะนี้ มี 7 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ นักบัญชี และกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม 6 สาขา ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกแม่บ้าน แผนกอาหาร แผนกอาหารและเครื่องดื่ม แผนกธุรกิจนำเที่ยว แผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยว

ผลกระทบต่อแรงงานไทยในทางบวก คือ จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ และมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เทียบมาตรฐานสากล ทำให้ผู้ลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันและเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการไทย ก็สามารถเข้าไปลงทุนและสร้างส่วนแบ่งทางการตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียนได้เช่นกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจ้างงานมากขึ้นในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นการขยายตลาดให้กับแรงงานไทยไปสู่ประเทศอาเซียน ค่าตอบแทนของแรงงานจะเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มแรงงานฝีมือ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานที่สะดวกขึ้นและเพื่อส่งเสริม/รักษาแรงงานที่มีฝีมือไว้ ลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ เนื่องจากมีแรงงานทดแทนในตำแหน่งที่ขาดแคลน และทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านแรงงานของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน

แต่อย่างไรก็ตาม ทางด้านลบ แรงงานไทยอาจเสียเปรียบด้านภาษา หากไม่ได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อม ขอเสนอแนะสำหรับแรงงานไทยที่จะฝึกฝนเพิ่มเติมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือต้องมีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพของตนอย่างถ่องแท้ พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากขึ้นตามที่อาเซียนได้กำหนด และควรที่จะพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะแต่ภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ควรที่จะพัฒนาภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยเฉพาะภาษาในประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี เพื่อให้สามารถเลือกงานได้ตรงกับความถนัดของตน

อาจกล่าวได้ว่าแรงงานไทยในมิติการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับแรงงานไทย

ธีรพล ขุนเมือง
ปานเมือง